

Devekuplarýnýn Bakým ve Beslenmesi

Gönderen : VET_MEHMET KAYA - 20/05/2009 15:39

Civciv Büyütme

evekuþu yetiþtiriciliðinde genellikle civciv ve genç dönemlerinde uygun olmayan bakým besleme þartlarýnda ölüm oranlarý oldu-
fazla olabilir. Bu nedenle büyütme dönemlerinde tavsiye edilen maneþman tekniklerinin uygulanmasý gelecekte hayvanlarýn
verim ve yaþama gücü ile yakýndan ilgilidir. Bakýcýlar çýkan problemleri doðru olarak gidermek ve gelecekte karþýlaþabilecekleri
durumlarý önceden bilmek zorundadýrlar. Büyütme döneminde hayvanlar predatorlarla (köpek, tilki vs.) ve aþýrý soðuk havalarla
korunmalýdýr. Tüm dönemlerde saðlýk kurallarýna uyulmalý, mümkün olduðunca kuru ve temiz bir ortam saðlanacak þekilde yapý-

Civcivler seviyesinde sýcaklýk ilk 10 günlük sürede 28.5 30 °C, sonra ise 3 haftalýk yaþa kadar 25 27 °C ye düþürülmelidir. 3
haftalýk yaþlar arasýnda ideal sýcaklýklar 22 27 °C arasýndadýr. Civcivlerin buldukları ortamda kesinlikle nem yüksek olmamalıdır.
mümkün olduðunca barýnak ortamý ayný sýcaklýk deðerlerine sahip olmalýdýr. Civcivler küçük büyütme bölmelerinde infrared la-
ýsýtýlarak veya sýcak hava üfleyen ekipmanlarla ısıtýlabilir.

Civcivlerin bulunduðu bölmelerde talap, çeltik kavuzu gibi altlýk materyalleri kullanýlmak zorunda ise altlýðýn üzeri hayvanlarýn a-
yemelerini önleyecek þekilde çuvallarla sýkýca kapatýlmalýdýr. Böylece altlýk tüketimi ile oluþacak baðýrsak týkanmalarý önlenir.
Çuvallar altlýk üzerinden alýndýktan sonra altlýkta kekleþmeyi ve nem yükselmesini önlemek için günlük olarak karýþtırýlýr veya
ilave edilebilir.

Tabanýn kaygan olmasý çarpýk bacaklýlýk problemleri oluþturduðu için sakýncalýdýr. Tabanda asla kaðýt parçacýklarý, karton,
kaygan materyaller kullanýlmamalýdýr. Bu dönemde 25 50 hayvandan oluþan küçük gruplar halinde tutulmalarý yararlıdýr. Gen-
devekuþlarý buldukları her þeyi yutmaktadýrlar. Dýþarıda buldukları alanlar iyi drene edilen, kuru, temiz, kaba çöplerden kuru
otlardan, çakýl taþlarýndan, tellerden ve diðer zararlı maddelerden arýndýrýlmalýdýr. Hayvanlar bunlarý yutarak sindirim kanalý
problemleri ortaya çýkmasýna neden olabilirler. Yemliklerinin sürekli temiz olmasýna hayvanlarýn gezinti alanlarýnýn çamur, su
birikintisi ve yemlerin ýslanmalarýna neden olabilecek etkenlerin ortadan kaldýrýlmasýna özen gösterilmelidir.

4 aylýk yaþa ulaþan devekuþlarý oldukça güçlenmiþ, baðýrsak rahatsızlýklarýna karþý daha dayanýklý hale gelmiþ ve dýþ ortam-
etkilenir duruma gelmiþlerdir. Ancak bu dönemde de yemlerinin uygun olmayan þartlardan korunmasýna, hayvanlarýn ise
geceleri üzeri kapalý alanlarda korunmasýna devam edilmelidir.

Besleme

Evcilleþtirilmiþ birkaç yy. dan beri Güney Afrika daki çiftliklerde yetiþtiriciliði yapýlmasýna raðmen, þimdiye kadar beslenmeleri ve
maddeleri ihtiyaçlarý konusunda çok az bilimsel çalıþma yapýlmýþtır. Son dönemde Ýsrail ve Güney Afrika da bazı çalıþmalar
konuda genel olarak Güney Afrika da uygulanan besleme ve yemleme teknikleri uygulanmaktadır.

Devekuþlarý otçul özellikleri yanýnda, böcekler, kertenkeleler, küçük memeli hayvanlar ve diðer kuþlarýn yumurtalarýný da yerleri
yaþama alanlarýnda (yarı çöller ve kuru savanlar) bulunan çok çýlýz otlarla beslenmektedirler. Bu bölgelerde sýðýr veya koyun
otlatmak imkansýzdýr.

Bugünü kadar devekuþu besiciliði hakkýnda yapýlan denemeler, devekuþunun lifli bitkiler (selüloz, hemiselüloz) çok iyi
deðerlendirildiðin gösterilmiþtir. Selülozu bu þekilde iyi deðerlendiren sistem sadece geviþ getiren hayvanlarda bulunmaktadır.
Devekuþlarýnýn yedikleri yemler önce yemek borusundan ön mideye gelir. Burada kimyasal sindirime uðrayan besinler daha
sonra kaslý mide (taþlýk) içerisinde fiziksel sindirime uðrarlar. Özellikle alýnan taþ ve kumlar bu konuda etkili olur. Burada öðütül-
besin maddeleri ince baðýrsaklarda salgýlar yardımıyla sindirilir. Bu arada baðýrsaklardan emilim gerçeþleþir. Geviþ getiren
hayvanlarýn ipkembelerinde olduðu gibi kýsa zincirli yað asitleri (sirke asidi, tereyað asidi) ince baðýrsaklarda emilip daha sonra
enerji kazanýmýnda kullanýlýr.

Bir devekuþunun geliþimi ve canlý ađýrlýðýnýn artmasý beslenmesine ve kaldýđý yerin þartlarýna bađlýdýr. Devekuþunun yem i-
belirlenmesinde ilk planda hayvanlarýn canlý ađýrlýđý ve ihtiyacı olan enerji dikkate alınmalýdýr. Geliþmekte olan bir devekuþunun
ađýrlýđýnýn % 3 - 4 ü kadar kuru yem karýlýmý verilmelidir. Geliþi tamamlamýþ devekuþlarýnýn besin maddeleri ihtiyacı düþtü-
2.5 i kadar kuru yem verilmelidir. Yem alýmý geliþme dönemlerine göre deđipiklik arz etmektedir. (Tablo 8).

Tablo 8. Devekuþlarýnýn Yaþlara Göre Ortalama Günlük Yem Tüketimi

Geliþme dönemleri	Yaþ (ay)	Ortalama canlý ađýrlık (kg)	Ortalama kuru yem alýmý (kg)
Civciv 0	1	0.75	3
	0.12		
1	3.5	3	15
	0.36		
Genç hayvan	2.5	6	15
	60	1.5	
6	11	60	2.5
	80	2.2	
11	14	80	2.2
	100	2.2	
Ergin > 14	100	120	2.2
	> 30	110	120
		2.2	

Her hayvanda olduğu gibi devekuplarında da gelişim için su, karbonhidrat, yağ, protein, mineral madde ve vitaminlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu besin maddelerinin yemlerden karıılanması gerekir. Devekuplarının beslenmesinde kullanılabilecek tavsiyeler Tablo 9 da verilmiştir.

Tablo 9. Deđipik Gelişme Dönemlerinde Devekuplarının Beslenmesi için Tavsiyeler

Dönemler	Civciv	Genç	hayvan	Ergin			
Yaş (ay)	0 - 1	1 - 2	2 - 5	6 - 11	11 - 14		
Yapama Payı	Verim	Payı					
Lifli bitkiler (%)	7	10	12	14	16	30	16
Ham protein (%)	22	18	16	14	12	12	14
Lysin (%)	1.20	1.00	0.85	0.60	0.60	0.50	0.70
Methionin (%)	0.45	0.36	0.30	0.22	0.20	0.19	0.27
Threonin (%)	0.92	0.77	0.65	0.40	0.40	0.38	0.54
Triptophan (%)	0.25	0.21	0.18	0.13	0.10	0.10	0.13
Isoleucin (%)	1.00	0.86	0.73	0.52	0.52	0.47	0.67
Arginin (%)	1.38	1.15	0.98	0.69	0.69	0.57	0.80

Devekuşu Civcivlerinin Beslenmesi

Devekuşu civcivleri yumurtadan çıkmadan önce yumurta sarısı kesesini göbek kordonu ile karın içerisine çeker. Civcivlerin ilk günlerde yem alımları çok azdır, zira daha yumurta sarısı kesesinden aldıkları ile beslenirler. Bu kese bazı iltihaplanmalar sonucu civcivi öldürebilir. Fakat doğru bir beslenme ile seri şekilde bu kesenin yapısı parçalanabilir. Yumurta sarısı kesesi genellikle ishal ve kabızlık gibi sorunlara neden olabilir. Bunun için civcivlere ağırlıklarının %1.5 - 3 ü arasında kuru yem verilmelidir. Civciv 4 veya 6 gün boyunca dışarıdan besin ve sıvı almadan yaşayabilirler. Buna rağmen civciv çıktıktan 2 - 3 gün sonra mutlaka yem verilmelidir. Civcivler içgüdüsel olarak yem aramaya başlarlar, fakat yemliğin içindeki yemleri tanıyamazlar. Bu dönemde önlerine ne gelse yerler. Bunun sonucu olarak hayvan mide ve bağırsak kabızlığına yakalanarak ölebilir. Bu nedenle bu dönemde altlık olarak talap, saman veya kum kullanılmamalıdır. Devekuşu civcivleri ilk üç aylarında çok hassas olurlar. Bu dönemde kayıpları en aza indirmek için, hijyen kurallarına uyulması, temiz su sağlanması ve dikkatli bir beslenme yapılması gerekmektedir. Yemler içerisinde protein, esansiyel amino asitler, vitamin ve mineral düzeyleri yeterli olmalıdır.

Civcivler 24 ile 48 saatlik yaşa geldiklerinde beslemeye iyi kalitede hindi başlangıç yemi veya diğer kanatlı hayvanlar için hazırlanmış ve protein düzeyi %26 olan yemler kullanılır. Bu yemler içerisindeki besin maddeleri ile hayvanların ilk haftalarının sağlıklı olarak gelişmelerini sağlamış olur.

Civcivler sürekli aydınlatma ortamında 3 haftalık yaşa kadar başlangıç yemleri ile beslenirler. Sonra başlangıç yemine ek olarak kaliteli ayçiçeği küspesinden hazırlanan pelet yemler günde 2 defa olmak üzere verilir. Ayrıca hayvanlara kalsiyum kaynağı olarak midye kabukları, grit gibi maddeler de verilmelidir.

Yıçme suları hayvanların yararlanmasına uygun ekipmanlarla sağlanır ve su içerisine tavukçulukta kullanılan vitamin karışımları haftalık yaşa kadar ilave edilebilir. Bu vitaminlerden en önemlisi A ve D3 vitaminleri olup, diğerlerini kullanmak gerekli değildir. Tablo 11 de devekuşu civcivleri için önerilen karma yemler görülmektedir.

Tablo 11. Devekuşu Civcivleri için Önerilen Gelişme Yemi Karmaları

Karışım (%)			
Yem maddeleri	1	2	3
Mısır	39	-	-
Arpa	33	27	
Yulaf	20	24	
Et unu	5	10	14
Kemik unu	3	4	4
Yonca	33	-	-
Kıymız tırfıl	20	-	-
Kaliteli kuru ot	-	-	21
Vitamin + mineral karışımı	+	+	+

Hayvanlar 8 haftalık yaşa ulaştıklarında kaliteli hindi büyüme yemi kullanılabilir. Bu dönemde de ayçiçeği küspesi pelet yemi de devam edilmeli, bu program erginliğe ulaşıncaya kadar devam ettirilmelidir.

Kemik unu , öğütülmüş kireç taşı, yumurta kabukları kalsiyum kaynağı olarak kullanılmalıdır. Bunun yanında ince kıyılmış ağız yem verilmesi vitamin ve protein kaynağı olması yanında iştah üzerinde olumlu etkilere de sahiptir.

Hayvanlar genel olarak ıslatılmış yem karışımlarını çok severler, fakat unutulmamalıdır ki bu yem çabuk bozulur ve hazım sorunlarına sebep olabilir. Genel olarak yem kapları günlük olarak temizlenmelidir ve arta kalan yemler alınmalıdır. Civcivlerin ilk yem almaya başlamalarından sonraki üç ile beş gün boyunca dışkıları denetlenmelidir. İshal belirtisi görüldüğünde su yada yeme antibiyotik

yapýlmalýdýr. (volkanderinbay)

=====